

[REDACTED]

Poznań, dnia 14.11.2022 r.

Minister Sprawiedliwości

Ministerstwo Sprawiedliwości
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

PETYCJA

**w sprawie zmiany wysokości i sposobu obliczania wysokości wynagrodzenia
i wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym,
w zakresie § 1-4 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 2016 r.
w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora
w postępowaniu cywilnym**

Szanowny Panie Ministrze,

działając w imieniu [REDACTED], na podstawie art. 63 Konstytucji RP, w trybie określonym ustawą o petycjach z dnia 11 lipca 2014 r., korzystając z prawa do złożenia petycji w imieniu [REDACTED] wnoszę o nowelizację **Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 czerwca 2016 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia i podlegających zwrotowi wydatków mediatora w postępowaniu cywilnym** w zakresie § 1-4 Rozporządzenia, poprzez:

- 1) dodanie w § 1 Rozporządzenia: „Rozporządzenie określa wysokość wynagrodzenia mediatora podlegającego rozliczeniu w postępowaniu sądowym...” lub „Rozporządzenie określa wysokość minimalnego wynagrodzenia mediatora...”;
- 2) podniesienie wynagrodzenia mediatorów w sprawach cywilnych w ten sposób, że wynagrodzenie mediatora w sprawach cywilnych będzie wynosiło:
 - a) w sprawach o prawa majątkowe: 1% wartości przedmiotu sporu, jednak nie mniej niż 500 złotych i nie więcej niż 25000 złotych za całość postępowania mediacyjnego,
 - b) w sprawach o prawa majątkowe, w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić, oraz w sprawach o prawa niemajątkowe: za pierwsze posiedzenie 500 złotych, a za każde kolejne po 300 złotych, łącznie nie więcej niż 2000 złotych,
 - c) w sprawach o prawa majątkowe, w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić, oraz w sprawach o prawa niemajątkowe, w przypadku mediacji prowadzonych bez posiedzeń 500 złotych,

- 3) zmianę wysokości i sposobu obliczania wydatków mediatora poniesionych w związku z przeprowadzeniem mediacji na pokrycie kosztów w ten sposób, że mediatorowi przysługuje zwrot kosztów:
 - a) przejazdów – w wysokości i na warunkach określonych w przepisach dotyczących wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej,
 - b) wykorzystania pomieszczenia niezbędnego do przeprowadzenia posiedzenia mediacyjnego w wysokości 100 złotych za jedno posiedzenie, a w przypadku przekroczenia tej kwoty zwrot udokumentowanych wydatków,
 - c) korespondencji w wysokości 50 złotych, a w przypadku przekroczenia tej kwoty zwrot udokumentowanych wydatków;
- 4) zmianę wysokości i sposobu obliczania wydatków mediatora poniesionych w ten sposób, że w przypadku nieprzystąpienia stron do mediacji, mediatorowi przysługuje zwrot poniesionych wydatków w wysokości 100 złotych, a w przypadku przekroczenia tej kwoty zwrot udokumentowanych wydatków,
przy czym wydatki określone w pkt 3) i 4) będą tymczasowo wypłacane ze środków Skarbu Państwa, a następnie rozliczane w toku postępowania sądowego lub uiszczane bezpośrednio przez strony – według wyboru mediatora.

Ponadto wnosimy o:

- 1) zmianę art. 183 (5) KPC i wprowadzenie rozliczenia kosztów mediacji – bezpośrednio ze stronami lub z sądem – według wyboru mediatora,
- 2) ustalenie wynagrodzenia za przeprowadzenie spotkania informacyjnego w wysokości 100 zł,
- 3) doprecyzowanie pojęcia posiedzenia jako spotkania osobistego w formie stacjonarnej, wideokonferencji lub rozmowy telefonicznej o charakterze merytorycznym, trwające do 1 godziny zegarowej, przy czym każde kolejne rozpoczęta 1 godzina traktowane byłoby jako kolejne posiedzenia.

Aktualne brzmienie przepisów wprowadzonych w życie w 2016 r. regulujących wysokość wynagrodzenia mediatora za przeprowadzenie postępowania mediacyjnego w sprawach cywilnych ustala wysokość tego wynagrodzenia na kwotę:

- 1) w sprawach o prawa majątkowe wynagrodzenie mediatora wynosi 1% wartości przedmiotu sporu, jednak nie mniej niż 150 złotych i nie więcej niż 2000 złotych za całość postępowania mediacyjnego;
- 2) w sprawach o prawa majątkowe, w których wartości przedmiotu sporu nie da się ustalić, oraz w sprawach o prawa niemajątkowe wynagrodzenie mediatora za prowadzenie postępowania mediacyjnego wynosi za pierwsze posiedzenie 150 złotych, a za każde kolejne – 100 złotych, łącznie nie więcej niż 450 złotych.

Mediatorowi przysługuje również zwrot udokumentowanych i niezbędnych wydatków mediatora poniesionych w związku z przeprowadzeniem mediacji na pokrycie kosztów:

- 1) przejazdów – w wysokości i na warunkach określonych w przepisach dotyczących wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej;

- 2) wynajmu pomieszczenia niezbędnego do przeprowadzenia posiedzenia mediacyjnego, w wysokości nieprzekraczającej 70 złotych za jedno posiedzenie;
- 3) korespondencji, w wysokości nieprzekraczającej 30 złotych.

W razie nieprzystąpienia stron do mediacji, mediatorowi przysługuje zwrot poniesionych wydatków w wysokości nieprzekraczającej 70 złotych.

Obowiązująca stawka wynagrodzenia mediatora za przeprowadzenie mediacji cywilnych jest **nieadekwatna** do pracy jaką wykonuje mediator, wymiernych skutków jakie niesie ze sobą zawarcie ugody mediacyjnej w postępowaniu cywilnym oraz oczekiwań w zakresie profesjonalizacji zawodu mediatora, a kwoty ustalone jako wydatki mediatora poniesione w związku z przeprowadzeniem mediacji nie odpowiadają rzeczywistym kosztom.

Na postępowanie mediacyjne oprócz spotkań mediacyjnych składają się czynności przygotowawcze oraz czynności kończące mediację, które są równie czasochłonne i angażujące mediatora jak prowadzenie spotkań mediacyjnych. W przypadku spraw niemajątkowych wynagrodzenie mediatora uzależnione jest jedynie od ilości spotkań z ograniczeniem do 4, co oznacza że każde kolejne spotkanie prowadzone jest bez wynagrodzenia oraz z pominięciem prac związanych z przygotowaniem i zakończeniem mediacji. Większość spraw majątkowych kierowanych do mediacji to sprawy, w których wielkość przedmiotu sporu nie przekracza 15000 zł, zatem wynagrodzenie mediatora wynosi 150 zł netto (!) niezależnie od ilości spotkań i nakładu pracy. W sprawach gospodarczych często są to sprawy wielowątkowe, dotyczące różnych form działalności, w związku z czym prowadzenie mediacji w tych sprawach wymaga od mediatora wcześniejszego, rzetelnego przygotowania się i dodatkowego nakładu pracy, który nie jest uwzględniany przy wynagrodzeniu. Zwiększenie stawki wynagrodzenia mediatora zrekompensowałoby te dodatkowe prace.

Mediator nie jest także wynagradzany za przeprowadzenie spotkania informacyjnego, o którym mowa w art. 183 (8) § 1 ust. 4 kpc. Spotkania te, to dodatkowa praca wykonywana przez mediatora w sposób całkowicie nieodpłatny (!).

Ugoda mediacyjna zawarta w postępowaniu mediacyjnym po jej zatwierdzeniu przez sąd ma moc ugody sądowej, skutkuje umorzeniem postępowania sądowego a po nadaniu klauzuli wykonalności nadaje się do natychmiastowej egzekucji. Nie ma w procedurze cywilnej czynności o tak spektakularnym znaczeniu. Dzięki wywoływanym skutkom procesowym, ugoda mediacyjna powinna być traktowana jako czynność o szczególnym znaczeniu, jako czynność elitarna. Uwzględniając wskazane właściwości powinna również być należycie wynagradzana. Rażąca niewspółmierność pomiędzy skutkiem procesowym wywoływanym przez ugodę a wynagrodzeniem mediatora, który doprowadził do zawarcia ugody, godzi w interes mediatora i sytuuje go na bardzo niskim poziomie w hierarchii społeczno – zawodowej. Niskie wynagrodzenie mediatora umniejsza też randze samej mediacji. Być może jest to przyczyna wciąż tak niskiego zainteresowania mediacją w społeczeństwie. Na pewno nie jest to czynnik zachęcający do wykonywania tego zawodu, a wręcz demotywyuje mediatorów w ich pracy.

Z łatwością formułuje się oczekiwania wobec mediatorów, dyskutuje nad wymogami ograniczającymi dostęp do zawodu mediatora, oczekuje się profesjonalizacji zawodu mediatora.

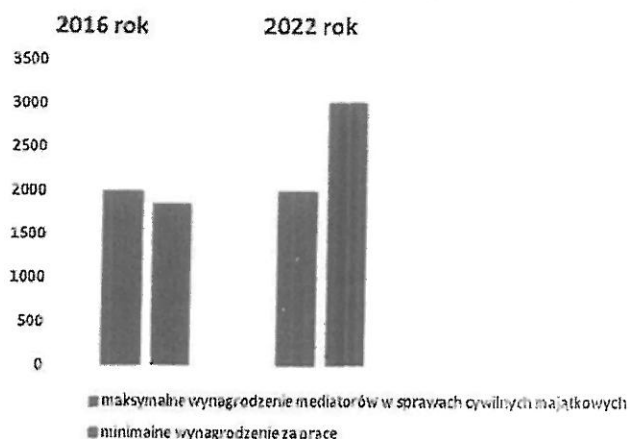
Zauważany jest wyraźny dysonans – z jednej strony presja profesjonalizacji zawodu a z drugiej strony brak zaplecza finansowego na realizację tych oczekiwań. Podnoszenie kwalifikacji, pogłębianie kompetencji zawodowych realizowane jest indywidualnie przez mediatorów i finansowane z ich własnych budżetów. Przy tak niskim wynagrodzeniu trudno wygospodarować środki finansowe na opłacenie doszkalających i doskonalących kursów. Dodatkowo brak jakiegokolwiek wsparcia systemowego wobec mediacji jako instytucji stanowiącej część postępowania sądowego. Nadal nie ma ustawy, która regulowałaby postępowanie mediacyjne w sposób precyzyjny. Różna praktyka stosowana przez sądy, odmienne interpretacje obowiązujących przepisów nawet w obrębie tego samego sądu stwarzają chaos i utrudniają warunki pracy mediatorom.

Wzrost cen usług i towarów, energii, paliwa, podniesienie wysokości płacy minimalnej z obowiązującej w 2016 r. kwoty 1850 zł do aktualnej kwoty 3010 zł, tj. o ponad 160% (zgodnie z zapowiedziami w przyszłym roku stawka ta wzrośnie do kwoty 3490 zł, tj. o%) oraz bieżąca wysoka inflacja, wpływają na rzeczywiste koszty związane z przeprowadzeniem postępowania mediacyjnego. Koszty te w znaczny sposób przewyższają kwoty ustalone w przepisach na pokrycie wydatków mediatora poniesionych w związku z przeprowadzeniem mediacji – kolejna rażąca rozbieżność. Do kosztów tych zaliczamy:

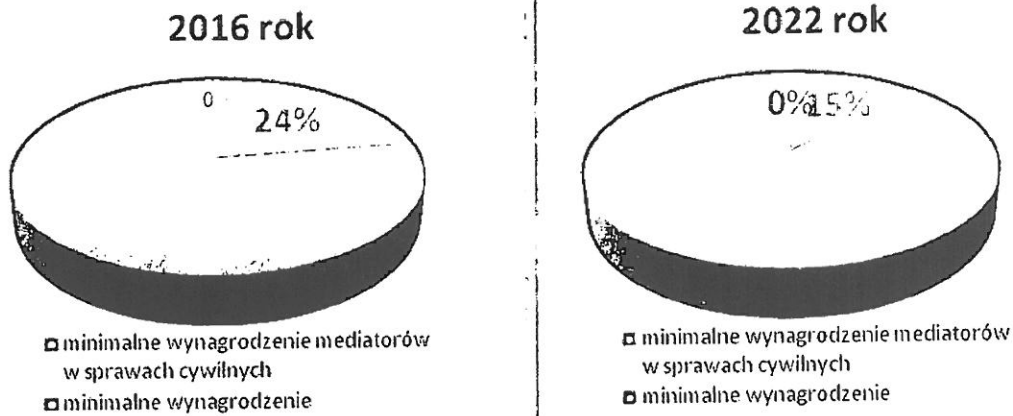
- koszt paliwa w związku z przejazdami,
- koszt wynajęcia sali / biura (ok. 100 – 200 zł za godzinę lub od 1000 zł wwyż miesięcznie z tytułu czynszu najmu),
- zakup materiałów tzw. korespondencyjnych: znaczki pocztowe, koperty, papier, toner, teczki, długopisy.

Kwoty 70 zł na i 30 zł stanowiące zwrot wydatków poniesionych przez mediatora odpowiednio na wynajem pomieszczenia i korespondencję są już przy obecnych cenach po prostu niewystarczające i często mediatorzy na opłacenie tych wydatków „dokładają z własnych pieniędzy”. Wykonywanie zawodu mediatora jest w dzisiejszych czasach nieopłacalne, nie przynosi dochodu. Jak długo jeszcze mediatorzy mają pracować na rzecz idei propagowania ADR – u w Polsce w sposób charytatywny?

Poniżej w formie graficznej przedstawiam zaistniałe od 2016 r. zmiany w zakresie płacy minimalnej w zestawieniu z wynagrodzeniem mediatora oraz cen znaczków pocztowych.

Wykres nr 1. Stosunek maksymalnego wynagrodzenia mediatorów w sprawach cywilnych majątkowych do minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2016 i 2022.

Wykres nr 2. Stosunek maksymalnego wynagrodzenia mediatorów w sprawach cywilnych niemajątkowych do minimalnego wynagrodzenia za pracę w roku 2016 i 2022.

Ceny przesyłek na Poczcie Polskiej	List nierejestrowany ekonomiczny	List nierejestrowany priorytetowy	List polecony	List polecony priorytetowy
2016 r.	2,00 zł	2,50 zł	4,20 zł	5,50 zł
2022 r.	3,90 zł	4,80 zł	6,80 zł	8,80 zł

Mając na uwadze powyższe, uważam, że podniesienie wynagrodzenia mediatorów w sprawach cywilnych oraz podwyższenie i zmiana sposobu obliczania zwrotu wydatków mediatora jest w pełni uzasadnione. Postulowane zmiany nie obciążą budżetu Skarbu Państwa, natomiast umożliwią mediatorom wykonywanie zawodu w sposób godziwy i dostosowany do realiów gospodarki rynkowej.